

Så här har vi räknat

De totalt 11 000 växtnärbalanser som samlats in har sorterats länsvis. För beräkningarna av mjölkgårdarna i Kalmar län ligger nästan 210 växtnärbalanser till grund.

För att resultatet inte ska påverkas av djurtätheten eller grödfördelningen på gårdarna har vi undersökt skillnaden mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärdet. Jämförelsevärdet är beräknat utifrån det genomsnittliga kväveöverskottet för ett hektar av en speciell gröda respektive en djurenhet av ett speciellt djurslag, där alla växtnärbalanser som är gjorda inom Greppa Näringen ligger till grund för uträkningen. En gårds jämförelsevärde motsvarar den kvävebalans som gården skulle ha fått om lantbrukaren hantlade sina grödor och djur som genomsnittet av lantbrukarna gör. Ju större skillnaden är mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärdet desto mer skiljer sig gården från hur lantbrukarna gör i allmänhet. I det här fallet har vi tittat närmare på de 20% med störst avvikelse i respektive riktning. Genom att titta på kvävebalanserna, in- och utposter av kväve, grödfördelning samt tidpunkter för stallgödselspridning och jordbearbetning har vi kunnat dra de slutsatser du nu läst om.

Så här ser förutsättningarna för de olika gårdarna ut

	Gårdar med låg kväveeffektivitet	Medelgården inom Greppa Näringen	Gårdar med hög kväveeffektivitet
Medelareal, ha	93	92	86
Djurtäthet, de	1,0	1,0	1,2
Mjök kg/ha	6 102	6 459	7 731
Vall, % av areal	50	55	63
Flytgödsel, % av de	85	82	84
Skillnad i utgifter för kväve jämfört med medelgården ¹	+390	0	-390

1. Skillnaden är beräknad utifrån inköp av foder och mineralgödsel och ett kvävepris på 15 kr/kg N

Öka din kväveeffektivitet

- framgångsfaktorer för mjölkgårdar i Kalmar län

En kväveeffektiv gård har, i jämförelse med en mindre effektiv gård:

- ▶ Mindre inköp av mineralgödsel
- ▶ Lika stor försäljning av produkter
- ▶ Troligen större andel vallodling (ej statistiskt säkerställt)

Rådgivnings- och informationsprojektet Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna, LRF och företag inom lantbruksnäringen.
Du når oss på: www.greppa.nu • tel 0771-573 456

Det är framförallt mängden kväve som köps in i form av mineralgödsel som skiljer de effektiva gårdarna från de mindre effektiva. Detta visar en jämförelse mellan gårdar som har ett högt kväveutnyttjande och ett lågt.

Sedan Greppa Näringen startade 2001 har resultaten från ca 11 000 växtnäringsbalanser samlats in. Ett sätt att utnyttja all den information som finns i växtnäringsbalanserna, är att jämföra de gårdar som är mest effektiva på att utnyttja sitt kväve med de gårdar som är mindre effektiva. Genom att jämföra dessa gårdar kan vi hitta vad som bidrar till ett framgångsrikt utnyttjande av kväve.

De bästa köper in mindre men säljer lika mycket

Skillnaden är betydande när de 20% mest effektiva mjölkgårdarna i Kalmar län jämförs med de 20% med lägst effektivitet. Resultaten visar en statistiskt säker skillnad i kväveöverskott mellan gårdarna i den effektiva gruppen jämfört med gårdarna i den mindre effektiva gruppen. Skillnaden består i stort sett uteslutande på införseln av kväve till gården (se diagram 1).

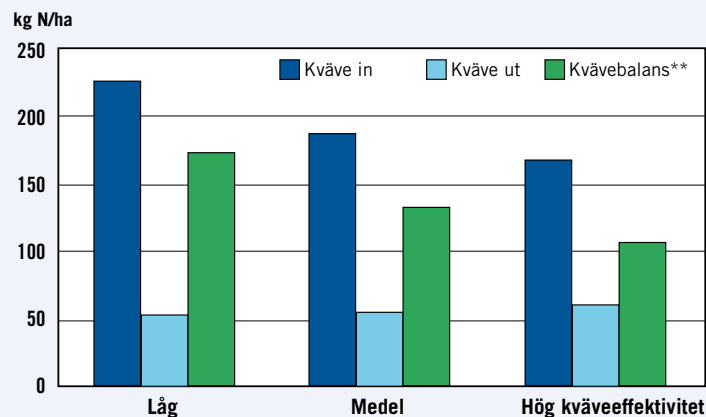

Diagram 1. Infört och utfört kväve samt kvävebalans på mjölkgårdar i Kalmar län. Stjärnorna visar på signifikanta skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.

Vilka delar i införseln av kväve är det då som skiljer mellan de två grupperna? Den stora skillnaden ligger i inköp av mineralgödsel. Gårdarna med låg kväveeffektivitet köper in ca 50 kg N/ha mer i form av mineralgödsel. Vid ett kvävepris på 15 kr/kg N ger detta en skillnad i utgifter med ca 750 kr/ha. Skillnaden i införsel av kväve har dock inte påverkat det som säljs från gården, utförseln av kväve är nämligen ungefär lika stor för de båda grupperna.

Fördelningen av jordarter på gårdarna i de båda grupperna skiljer i viss mån, gruppen av gårdar som utnyttjar kvävet mest effektivt har en större andel lättlera och en mindre andel leriga jordar. Det vill säga, de mer effektiva gårdarna har en högre lerhalt.

Det är ungefär samma djurtäthet i de båda grupperna och ungefär samma intensitet i mjölkproduktionen. När det kommer till grödfördelningen finns det några små skillnader, den gruppen av gårdar med bättre utnyttjande av kväve har en något mindre andel rågvete och höstoljeväxter i sin grödfördelning och en något större andel vall, det senare är dock inte statistiskt säkert.

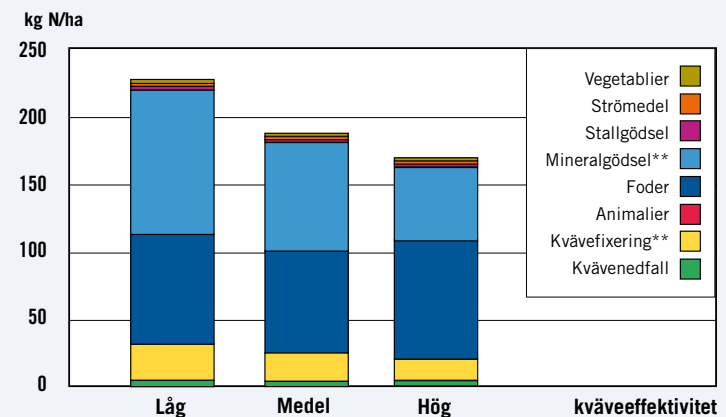

Diagram 2. Kväveinförsel till mjölkgårdar i Kalmar län. Stjärnorna visar på statistiskt säkra skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.